

Regionalna geografija Afrike

8.

Političko-ekonomske integracije u Africi

- Oslobođenjem od kolonijalne vladavine Afrika je ostala rascjepkana na niz ekonomski slabih i politički nestabilnih država.
- Kontinent je bogat sirovinama, ali su one nejednako raspoređene.
- Glavni izvozni proizvodi podložni su čestim promjenama cijena na međunarodnom tržištu na koje afričke zemlje nemaju velikog utjecaja.
- U većini zemalja uvoz nadmašuje izvoz, nedostatak obrazovanog kadra koji bi osmislio kvalitetnu državnu gospodarsku politiku.
- Posljedice: prisiljenost afričkih zemalja na održavanje bliskih gospodarskih i monetarnih veza s bivšim kolonijalnim silama; **panafrikanizam** – težnja za stvaranjem većeg jedinstva afričkih zemalja; opterećenost unutarnjim netrpeljivostima i različitim interesima.

- **Prva sveafrička konferencija – Accra (Gana) 1958.**
- Povezivanje pojedinih afričkih zemalja na temeljima geografske povezanosti, ekonomske međuovisnosti, lingvističkih i kulturnih sličnosti. Predviđeno je stvaranje pet velikih afričkih regija koje bi činile osnovu daljnjeg udruživanja.
- **Godine 1963. u Adis Abebi osnovana je Organizacija afričkog jedinstva (OAJ)**, rasparvna ustanova, zastupljena je bila većina afričkih zemalja.
- U radu OAJ sudjelovali su i brojni oslobodilački pokreti: **SWAPO** iz Namibije, **ANC** iz JAR-a, **POLISARIO** iz Zapadne Sahare.
- Stvaranje država u Africi prethodilo je stvaranju afričkih nacija; velike regionalne razlike unutar samih država; česti su slučajevi nepriznavanja središnje nacionalne vlade od strane lokalnih poglavica ili jedinica uprave.

- **Casablanca grupa** – radikalna skupina koja zahtijeva brži i nezavisniji razvoj i emancipaciju afričkih zemalja. Članice: Gana (do 1966.), Mali, Maroko, Alžir, Gvineja i Egipat. Zalažu se za stvaranje zajedničkog tržišta po uzoru na europske zemlje; sporazum o zajedničkom tržištu potpisan je 1962.
- **Afričko-malgaška grupa** – reakcija na Casablanca grupu, članice su joj uglavnom bivše francuske kolonije, zalažu se prvenstveno za stvaranje gospodarskog, a ne političkog saveza.
- Godine 1945. osnovana je **Arapaska liga** u koju su ušle neke zemlje sjeverne Afrike: Egipat, Alžir, Tunis, Maroko, Sudan i Libija. Osnovni sporazum te Lige je pakt o nenapadanju.

Pokušaji ekonomskih integracija

- ***Tanzanija, Uganda i Kenija*** – udruživanje je započelo u kolonijalnom razdoblju stvaranjem monetarne unije i zajedničkog tržišta te određenog broja zajedničkih službi (transport, administracija, istraživanje i odgoj), velika mobilnost radne snage; nakon stjecanja neovisnosti veze su počele slabjeti jer je svaka zemlja u gospodarskom razvoju prvenstveno gledala svoj interes.
- ***Kongo, Gabon, Srednjoafrička Republika, Čad*** – 1910. osnovana je **Francuska Ekvatorijalna Afrika** na federalnim načelima sa zajedničkom obranom, carinama i poštanskom službom. Nakon stjecanja nezavisnosti 1960. ove zemlje zadržale su federalne veze, ali one sve više slabe zbog različitog ritma gospodarskog razvoja.

- Zemlje bivše **Francuske Zapadne Afrike** imale su preko pola stoljeća uske ekonomske i političke veze, pa i monetarnu i carinsku uniju što su pokušale zadržati i nakon osamostaljenja; godine 1959. osnovale **Federaciju Mali** koja se ubrzo raspala zbog vanjskih pritisaka i unutarnjeg neslaganja.
- U južnoj Africi postojala je ekonomska kooperacija između Bocvane, Lesota i Svazija koji su se nastojali ujediniti s JAR-om, što je onemogućeno pojavom **apartheida**. Zadržana je carinska unija, zajedničko tržište i *de facto* monetarna unija s time da je radna snaga slobodno migrirala, ponajprije u južnoafričke rudnike.
- Stjecanjem neovisnosti afričke zemlje nisu se oslobodile veza s bivšim metropolama; posljedica je izravno gospodarsko povezivanje i monetarna ovisnost o bivšim kolonijalnim gospodarima (**neokolonijalizam**).

Suvremeni integracijski procesi u Africi

- Godine 1980. sastanak zemalja članica OAJ; **Lagos plan** – konkretan korak prema stvaranju afričke ekonomske zajednice, države članice izrekle jasan stav o potrebi ekonomske integracije Afrike; uspostavljaju se nacionalni, regionalni i subregionalni uredi koji su dužni osigurati dinamičan i međuzavisan razvoj afričkih ekonomija.
- Godine 1991. na temelju Lagos plana u Abuji (Nigerija) zemlje članice OAJ-a potpisale su sporazum o osnivanju **Afričke ekonomske zajednice** (AEC – *African Economic Community*); sporazum je ratificiran i stupio je na snagu u svibnju 1994.
- **Godine 2002. osnovana je Afrička unija (AU), nasljednica Organizacije afričkog jedinstva; 54 države članice**

- **ECOWAS** – *Economic COmmunity of West African States*; ekonomska zajednica zemalja zapadne Afrike, osnovana 1975. Članice: Benin, Burkina Faso, Kapverdski otoci, Obala Bjelokosti, Gambija, Gvineja, Gvineja Bisau, Liberija, Mali, Mauritanija, Niger, Nigerija, Senegal, Sijera Leone, Togo.
- **ECCAS** – *Economic Community of Central African States*; ekonomska zajednica srednjoafričkih zemalja. Članice: Angola, Gabon, NR Kongo, DR Kongo, SAR, Čad, Ekvatorijalna Gvineja, Ruanda, Burundi, Sao Tome i Principe, Kamerun.
- Osnovana u listopadu 1983.; poteškoće u radu zbog stalnih ratnih sukoba u zemljama članicama; sporazum s AEZ-om potpisan tek 1999. Organizacija nije djelovala od 1992. godine.

Izvor: <http://venturesafrica.com/ecowas-transhuman-protocol-aids-crime-in-nigeria/>

Izvor: <http://janguzaarewa.blogspot.hr/2015/06/what-president-buhari-can-learn-from.html>

- **COMESA** – **CO**mmun **M**arket of **E**astern and **S**outh **A**frica, Zajedničko tržište zemalja istočne i južne Afrike; osnovano u studenom 1993. u Kampali (Uganda); sporazum ratificiran godinu dana kasnije u Lillongweu (Malavi).
- Članice: Angola, Burundi, Komori, DR Kongo, Etiopija, Eritreja, Kenija, Madagaskar, Malavi, Mauricijus, Namibija, Ruanda, Sejšeli, Svazija, Tanzanija, Uganda, Zambija i Zimbabve.

- **SADC** – *South African Development Community* – Južnoafrička razvojna zajednica; osnovana 1992. u Windhoeku (Namibija).
- Cilj: osnovati zajedničko tržište s više od 130 milijuna ljudi, slobodan protok robe i ljudi, zajednička valuta.
- Članice: Angola, Bocvana, Lesoto, Malavi, Mauricijus, Mozambik, Namibija, JAR, Svazija, Tanzanija, Zambija, Zimbabve.

Izvor: <http://www.sadc.int/member-states/>

- **AMU – Arab Maghreb Union** – Arapska unija zemalja Magreba – osnovana 1989. u **Marrakeshu** (Maroko)
- Ciljevi: jedinstven nastup prema europskom zajedničkom tržištu, promoviranje stvaranja zajedničkog tržišta i bliže političko povezivanje.
- Članice: Maroko, Libija, Alžir, Tunis, Mauritanija.
- Planirano proširenje na Sudan, Čad, Mali i Niger (prema Gadafijevu planu).
- Oformljen je i zajednički parlament, potpisan je i sporazum o međusobnom nenapadanju, organiziran je i zajednički sud od 10 članova koji arbitrira u međudržavnim sporovima zemalja članica.
- Arapsko proljeće i Gadafijev pad; usporavanje integracija

